

ที่มาและความสำคัญ

ในยุคปัจจุบันที่อินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ดิจิทัล เข้ามามีบทบาทในการเพิ่มความสะดวกสบายของเรา แต่ก็แฝงด้วยอันตรายในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ในด้านการหลอกลวงหรือเทคโนโลยีที่มากจนเกินไปจนเสียสุขภาพ หรือ อันตรายจากการถูกคุกคามและกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ อันตรายจากการโจรกรรมข้อมูลจากมือถือออนไลน์ พลเมืองยุคใหม่จึงต้องรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ และมีความฉลาดทางดิจิทัล ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อศึกษาทักษะความเข้าใจเรื่อง Digital Intelligence Quotient ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาทักษะความเข้าใจเรื่อง Digital Intelligent ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร

นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่1-4 ปีการศึกษา 2564

กลุ่มตัวอย่าง

นิสิตระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 100คน จากการสุ่มแบบตามสะดวก

ตัวแปรต้น

นิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะมนุษยศาสตร์ สาขาสารสนเทศ จำแนกเป็นเพศ ระดับปีการศึกษา

ตัวแปรตาม

ทักษะและความรู้ความเข้าใจเรื่องทักษะความฉลาดทางดิจิทัล
DQ: Digital Intelligence Quotient

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลงานวิจัยนี้เป็นแบบสอบถามวัดพฤติกรรมทักษะความเข้าใจเรื่องความฉลาดทางดิจิทัลของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะมนุษยศาสตร์ สาขาวิชาสารสนเทศ ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2564 แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ส่วนที่ 2 แบบวัดความฉลาดทางดิจิทัล มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 อันดับ คือ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด ส่วนที่ 3 แบบสอบถาม ลักษณะให้เรียงลำดับความสำคัญของทักษะความฉลาดทางดิจิทัล (DQ) ทั้ง 8 ด้าน ด้านใดสำคัญที่สุด 3 ลำดับแรก

ข้อเสนอแนะ

1.การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรให้มีกลุ่มตัวอย่างที่กว้างขึ้นเพื่อศึกษา

ความสัมพันธ์และความแตกต่างของประชากรแต่ละคณะ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้สารสนเทศของประชากรที่มีการศึกษาในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน

2.ในการวิจัยครั้งต่อไปควรเพิ่มระยะเวลาและศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะน่าจะมีความเกี่ยวข้องเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น

3.ในการวิจัยครั้งต่อไป ก่อนทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ควรศึกษากลุ่มตัวอย่างให้ดีกว่าก่อนว่ามีความรู้อยู่ในระดับใด แล้วปรับคำถามให้เหมาะสม

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาทักษะความเข้าใจเรื่อง DQ (Digital Intelligence Quotient) ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ ของนิสิตระดับปริญญาตรี มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1.จากผลการวิจัยพบว่าอุปกรณ์ที่นิสิตนิยมใช้เข้าถึงสื่อดิจิทัลมากที่สุดคือสมาร์ทโฟนและคอมพิวเตอร์ เนื่องจากในยุคปัจจุบันนี้สมาร์โฟนไม่ได้มีไว้แค่โทรเข้าโทรออก แต่ รวมไปถึงการเข้าถึงข้อมูลและการเข้าถึงสังคมออนไลน์ด้วยและในส่วนของการที่มีผู้ใช้คอมพิวเตอร์รองลงมาเป็นอันดับ 2 เนื่องจากในปัจจุบันการเรียนการสอนอยู่ในรูปแบบออนไลน์เนื่องจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด 19 การใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียนออนไลน์จึงเป็นที่นิยมเนื่องจากสะดวกและสามารถทำให้การเรียนออนไลน์มีประสิทธิภาพมากกว่าเรียนในสมาร์โฟน และในด้านสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้าถึงยอดนิยมได้แก่ Instagram Line และ Twitter เนื่องจากในปัจจุบัน instargram เป็นสื่อโซเชียลมีเดียที่ได้รับความนิยมในหมู่ดารารหรือคนดังจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนรองลงมาคือ lineเนื่องจากในประเทศถือเป็นแอปพลิคชั่นยอดนิยมในการสื่อสารผ่านทางข้อความจึงมีผู้ใช้จำนวนมาก ลำดับถัดมาคือ Twitter เนื่องจากในปัจจุบันวัยรุ่นนิยมใช้ twitter ในการติดตามข่าวสารต่าง ๆ ผ่านทาง Hashtag ใน twitter ด้านจุดประสงค์ในการใช้งานส่วนใหญ่คือ เพื่อติดตามข่าวสาร เพื่อการศึกษา และเพื่อความบันเทิง เนื่องจากในปัจจุบันข้อมูลข่าวสารนั้นสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของเรามาก และการได้รับข่าวสารไม่จำเป็นต้องฟังข่าวผ่านทางโทรทัศน์ หรือหาข้อมูลผ่านทางหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้นผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้เองผ่านทางสมาร์โฟนซึ่งสะดวกอย่างมาก

2.ประเด็นเรื่องทักษะความฉลาดทางดิจิทัล พบว่านิสิตมีทักษะความเข้าใจเรื่องความฉลาดทางดิจิทัล ด้านสิทธิทางดิจิทัล (Digital Right) มากที่สุด เนื่องจากสิทธินั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในระดับสังคม ด้วยเหตุนี้เองทุกคนในสังคมไม่ว่าจะในสังคมทั่วไปหรือในโลกดิจิทัลเองก็ตาม จึงให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านนี้และทำให้คะแนนด้านนี้ออกมาดีที่สุตรรองลงมาคือทักษะด้านการสื่อสารดิจิทัล (Digital Communication) เนื่องจากในสังคมปัจจุบันที่ความเป็นดิจิทัลนั้นมีอิทธิพลมากขึ้น ทำให้ทักษะการสื่อสารดิจิทัลนั้นถูกพัฒนาขึ้นมาตามบริบทของสังคมและเป็นสิ่งที่ทุกคนให้ความสำคัญมากขึ้น จึงทำให้คะแนนด้านนี้ออกมาดีและอันดับ 3 คือด้านความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล (Digital Emotional Intelligence) เนื่องจากทุกคนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องการแสดงความคิดเห็นและความเห็นอกเห็นใจบนโลกออนไลน์ที่ดี ทำให้ทักษะในด้านนี้ได้คะแนนที่ค่อนข้างดีและด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล (Digital Citizen) เนื่องจากยังมีการปกปิดตัวตนหรือไม่ได้ใช้ชื่อจริง และมีการใช้ถ้อยคำที่หยาบคายบนโลกออนไลน์อยู่บ้าง จึงทำให้ด้านนี้ได้คะแนนน้อยกว่าด้านอื่นๆ

3.ประเด็นด้านการให้ความสำคัญและลำดับความสำคัญของทักษะความฉลาดทางดิจิทัล (DQ)ในแต่ละด้าน โดยความฉลาดทางดิจิทัลในด้านความปลอดภัยทางดิจิทัลเป็นด้านที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญ เป็นอันดับที่ 1 รองลงมาอันดับที่ 2 คือ ด้านความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล และอันดับที่ 3 คือ ด้านสิทธิทางดิจิทัล ซึ่งเนื่องจากผลสรุปโดยรวมแล้วออกมาทุกด้านเฉลี่ยกัน อยู่ในระดับ มาก ซึ่งทำให้ได้รับรู้ถึงความฉลาดทางดิจิทัลของ นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งสอดคล้องและพร้อมที่จะตอบรับการพัฒนาของเทคโนโลยี และสังคมดิจิทัล จึงถือเป็นสมรรถนะสำคัญประการหนึ่ง ที่สังคมมีความมุ่งหวังต่อการพัฒนาพลเมืองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกดิจิทัล และหมายรวมถึง กลุ่มความสามารถทางสังคมอารมณ์ และการรับรู้ ที่จะทำให้คนคนหนึ่งสามารถเผชิญกับความท้าทายของชีวิตดิจิทัล และสามารถปรับตัวให้เข้ากับชีวิตดิจิทัลได้ ความฉลาดทางดิจิทัลครอบคลุมทั้งความรู้ ทักษะ ทัศนคติและค่านิยมที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในฐานะสมาชิกของโลกออนไลน์ และเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญมากในการติดต่อกับโลกดิจิทัล หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ทักษะการใช้สื่อและการเข้าถึงคมในโลกออนไลน์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จำนวน 100 คน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

อุปกรณ์ที่ใช้

IWF

ชั้นปี

IG

94%

LINE

89%

Twitter

76%

Facebook

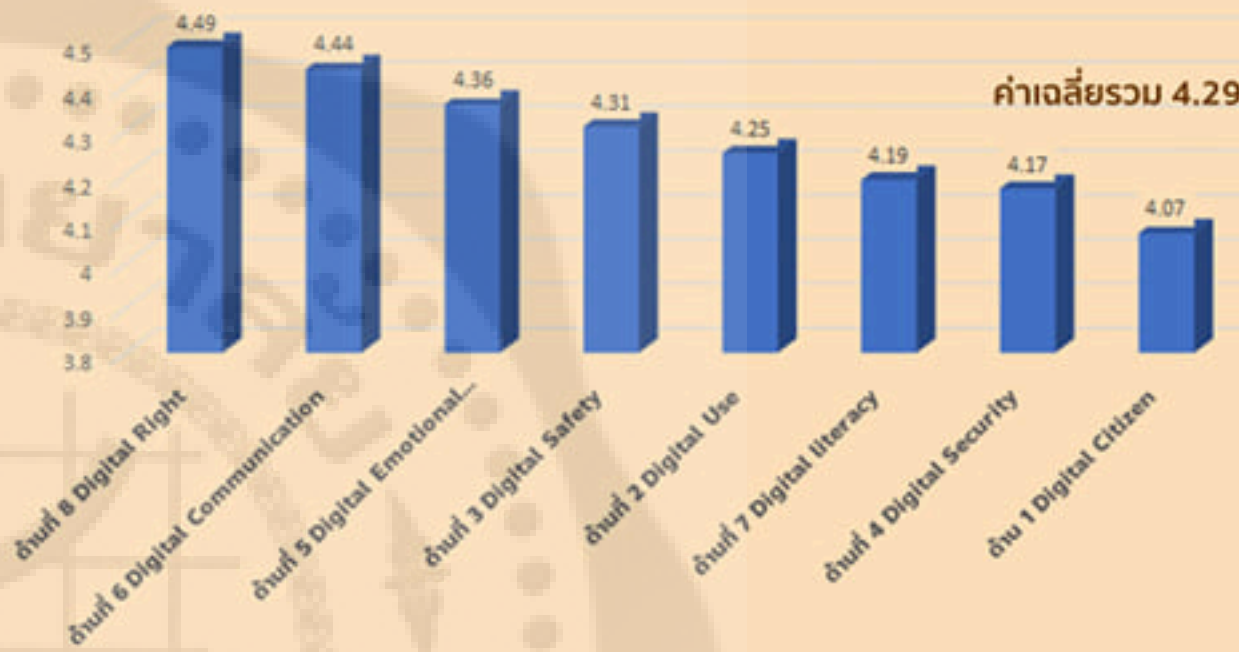
72%

อื่นๆ 3%

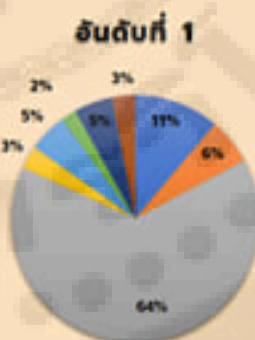

ตอนที่ 2 แบบวัดความฉลาดทางดิจิทัล

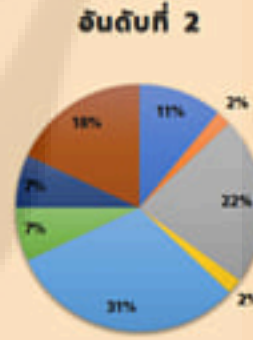
ค่าเฉลี่ยความฉลาดทางดิจิทัล ของนิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 3 การจัดลำดับความสำคัญของทักษะความฉลาดทางดิจิทัล (DQ)

ด้านความปลอดภัยทางดิจิทัล

ด้านความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล

ด้านสิทธิทางดิจิทัล

- ด้านการแสดงตัวตนบนโลกดิจิทัล
- ด้านการใช้เครื่องมือและสื่อดิจิทัล
- ด้านความปลอดภัยทางดิจิทัล
- ด้านความมั่นคงทางดิจิทัล
- ด้านความฉลาดทางอารมณ์บนโลกดิจิทัล
- ด้านการสื่อสารดิจิทัล
- ด้านการใช้ชีวิตดิจิทัล
- ด้านสิทธิทางดิจิทัล